

Privredno - kulturne  
matice  
za Sjever. Dalmaciju

# ГЛАС

Privredno-kulturne  
matice  
za Sjever. Dalmaciju

Godišnja pretplata: za članove Matice 24 din.,  
za nečlanove din. 36.  
Pisma i novac slati na adresu:  
Šibenik, poštanska pregrada br. 30.

Шибеник, 9 Фебруара 1934  
БРОЈ 180 — ГОДИНА VI

Власник «Privredno-kulturna Matica za Sjever. Dalmaciju»  
Уредник STEVAN PROSTRAN  
Телефон бр. 94. — Број бек. гаџина 38. 242.

## Некадашње жеље и садашња стварност

Није некада — и то само пред неколико година — било тешко и црно као да нас. Али су појединци предосјетили и предвиђали да ће до оваког стања доћи и повивали су, док је још на вријеме било, да се другим путем почну рјешавати народни послови. Било је често и обијести последијатне ради тренутног избиља новца а не само одушевљења и истинске радости што се је разришило једно велико зло и што се је дочекало једно велико добро, па се вије на ништа много обилино мислило. Уз то су водошле и стравачке изогачности и покварености, те се је све претворило у метеж и хаос.

У то доба (1921-22 године) ови који су се касвије сврстали у Матицу и окупили око „Гласа“ исти пачи су јавно потребу организоваоог привредног и културног рада на селу и почели су га стварно и водити по својим селима и већ 1922-1923 године, а нарочито од 1924 године у вапријед, почиње у некојим селима врло интензиван рад.

Ови који су први почели радити на виога се вијесу могли ослонити ни ва сазјет ни ва никакву другу помоћ, већ су морали сами стицати и искуства, која се увијек горко плаћају, и стварати средства из ничега. У то доба да је било иће икога „да разумије ко да би помога“, али ни тога вије било, јер се је све то чинило сигтно и мало и ништавно овима који су тада могли све што су хтјели.

И надођоше тешва времена и многи почеше увијати, да је много пропуштено што се није смјело, и врева и галама партијска вије кадра стварати оно што народу ва више треба, ва покушаше — али не сасвим озбиљно и само са прекидима — да из разбацаних комада и од усамљених почетака створе једну целину, састављену од народних скромних али ипак ваљепших вриједности — духовних, моралних, привредно-културних. Али и опет већичом само приушише па побјегнуше са увјерењем да су то тешке и немогућне ствари, а и са сумњом да су и непотребне и сувшне.

И опет се стадоше осамљени појадивци погучати од немила до недрага дјк не ваћше „и миле и драге“, и док се не окупише у ваједвицу, коју више ништа не може развити.

Из тих посртања, страдања и патња извишло је оно, што у Сјеверној Далмацији сада дјелује, међусобно се помажући, и што претставља једну целину, какве нема ниједвај други крај у нашој држави

То је: Привредно-културна матица са сједиштем у Шибенику; Савез здравствених задруга, филијал у Земуну; Претставвиство Главног сазева земљорадничких задруга у Книну.

Све је то тако повезано са нашим приликама да се више не може повући — може се само усавршавати и саображавати нашим приликама и вашој средини. Овај трокут Шибеник-Земун-Книн претставља језгру Сјеверне Далмације и овај рад већ сада има своје везе прам Отоцима, и према сусједној Лици и Босни, са којима нас вежу исте потребе и исти циљеви.

Многи су људи неосјетно ушли у склоп ваших питања, и одатле се више не могу извући док су живи зато што осјећају да је ту њихова права улога, а уставове су се тако спасле у ваще послове да им више повлачење нема. Тако у Шибенику нпр. у Матици и „Гласу“ поред Владике Иринеја, каквог смо само пожељети могли, раде најважнији учитељи, свештеници, професори и директори школа, правници, агрономи, ветеринари, љекари и други јавни радници, са доста ваших баш током овог рада просвјетених сељака са села. У бригае ва наше земљорадничке задруге улетени су и Воја Ђорђевић и Драган Милићевић и Богдан Милетић и многи други, као и ва здравствене задруге др. Стеван Ивановић, др. Карло Швајдер, др. Константиновић, др. Прохака, др. Гаковић, Одавић и остали којима више мира не дају ваще ствари, јер су постале саставни дио њихових брига и њихова живота. Ово све ваједно значи: на најозбиљнији начин рјешавати културна, привредна и здравствена питања једног краја.

Да се је све уплело као вајобљивији фактор у ваще прилике може се видјети само из неколико примјера.

У задарској погравичној зони, гдје потребе и јесу вајвеће, и то само у једном дијелу, кроз задружну и опћинску амбуланту — које се међусобно помажу и на путу су да се сасвим ваједначе — прошло је само кроз прошли мјесец 300 болесника; сва су се села тога рајона по неколико пута обишла; у задружној апотеци вашли су лекове, сви којима су требали; у болници — која је ва стала из задружних почетака — вашли су мјеста сви који су га тражили; у пољопривредној станици које такођер неби било без истих задружних почетака, наскоро ће се одржавати тецајеви домаћински, здравствени, привредно-задружни, социјално-културни. У цијелој овој погравичној зони све су сличне

припремне да су здравствену службу пренесу на здравствене задруге. Одбор Опћине Книрске за свој здравствени буџет — а то значи око 100.000 динара (сто хиљада) годишње — и програм пренио је на здравствену задругу.

У Кистањама Здравствена задруга била је прва после рата, која је почела окупљати људе у оном крају у организоваан рад привредно-здравственог карактера.

Ђеврске на тој истој основи обнављају своју главну предратву задружну традицију,

У Книву Главни Савез организује прве почетке рада, из кога ће се развити вабазка и продаја пољопривредних средстава и производа, а што значи то осјећа сваки кога то тишти. У вези с тим припрема се свестраза задружна организација, обзова задружна и уређење свих послова по задругама.

У Шибенику је остварена Привредна задруга нашег свештенства, која је већ прве године учинила пријеких услуга својим члановима и у стању је да задовољи све њихове кредитне потребе; рад око Ђачког дома вајредује и о њему ћемо вабрзо бити у стању да донесемо утјешљивих података; даље, ту се интензивно припрема међусобна веза и сарадња осталих ваших друштача и ту се окупљају све нити ваших социјалних тежња. „Глас“ све то више постаје израз ваще савјести и ваще јавности, нарочито од кад смо престали штедити и себе и другог. Има ту нешто болног и трагичног — како рече г. директор Банца у прошлом броју „Гласа“ — у том кидању многих предубјеђења и стварању и изражавању ваших ваших тежња, али то је нематножно и неу-

*Svijetle slike iz naše prošlosti*

## Petar Kovačević

— добротвор народне проsvјете на Приморју —

Млетаčka, турска и аустријска владарина држале су приморске Србе у тежким политичким, социјалним и економским приликама. Сматрале су их као непouzдане поданике и трпјеле као готovo бесправну сељачку рају. Нарочито млетачке и аустријске власти „Morlake“ или „Vlase“ систематски су спречавале у сваком покушају да се колективно користе проsvјетом и да се привредно означе. Само у временима ратних заплетја, када је Венецији или Аустрији требало храбрих „морлачких мушкетира“ или „влашких soldata“ обасипали су их похвалама, обећањима и незнатним уступцима. У теškoј борби за опстанак кроз вијекове приморски Срби ипак су издржали и дали дирљивих примјера јунаштва, страдања и родољубља. Шта више, они су из властите иницијативе чинили колективне и појединачке покушаје у више махова да би о свом трошку дошли до своје народне проsvјете и до својих народних школа. О томе свједоче неоспорне историјске

митно. Нека буде незадовољства на све стране, нека се ломе све што смета, нека то ва све нас значи патњу и муку, али има нешто јаче од нас што нас тим путем води, оно без чега нема развистка ни стварања слободног народа у својој држави.

Има и сијеники у борби Сјеверне Далмације за њен напредак, али све ће то мало по мало ишчезнути. Систем једног напредног рада тражи своје методе и, у овим приликама, посебну сарадњу свих фактора и установа. Једним дијелом то се у Сјеверној Далмацији и извршује, али морамо искрено скренути пажњу на све оно што опасимо да није добро. Као што се радујемо одлучи Опћине Книрске о сарадњи са Здравственом задругом, тако се и бојимо опасности, да се не буде све спремамо у „опћинској кухињи“, мјесто да се пренесе тежисте свага рада на села и задругаре. У Кистањама се радујемо вајредовању, али се бојимо да се све сведе на борбу двију група које постоје у Кистањама. У Земуну има напредака, али толико теже падају неке негативне појаве ваь ваших организација о којима ћемо посебно говорити. За сада помињемо само то, да узривник болнице суверено с њоме управља, водећи више рачуна о својим кефовима и шићарима, него о потребама народа и развитку болнице.

То и много тога нама тешко пада, и овдје и по другим мјестима, али све су то ситне стварчице према тек ваинама које имамо, и сарадњи која се сироводи.

Садашња стварност има у својим основама многе жртве и многа страдања, — па и пропасти појединаца „али просте биле жртве свеколике, кад су наще жеље остварене“.

чинjenice i brojne zaduzblne rodoljubivih dobrotvora narodne prosvjete po cijelom našem Приморју. No među tim dobrotvorima narodne prosvjete на Приморју прво мјесто заузимају „počtenorodni gospodari i graždani šibenički“: Јован Бован и Петар Ковачевић, први у почетку а други око половине XIX вјека. Бован је оснивао фонда за издржавање српске вјероисповједне мушке, а Ковачевић фонда за издржавање српске вјероисповједне женске школе у Шибенику. Зато се та школа и данас називаје: „Бован-Ковачевићева народна основна школа“. Овом приликом ми ћемо у кратким потезима приказати живот и дјела Петра Ковачевића.

По мишљенју ваших старих Hercegovina је била „matica српства“ и класична земља која је „све земље населила а себе не раселила“. Mostar се сматрао духовним средиштем отпора за вјеру, народност и народне идеале. У Mostaru су се, све до најновијег

vremena, najviše isticali oni Srbi, koji su po domovima imali svoje oltare i svoje ikonostase, i koji su svoje mrtve sahranjivali u impozantnim sprovodima, pri kojima su potresni nadgrobnji govori bili kao neki blagoslovi neba. Od takove vrste mostarskih Srba i iz takova mostarskog doma potekao je i Petar Kovačević. Njegov otac Mihajlo bio je vrlo ugledan čovjek u Mostaru. Isprva se bavio zlatarskim zanatom, a poslije trgovinom. Mihajlo se ženio dva puta. Iz prve bračne veze dobio je sina i kćer, a s drugom ženom Rosom iz porodice Tripića, rodilo mu se pet sinova i četiri kćeri, između kojih je Petar bio najmlađi. Petar se rodio u Mostaru, 19 avgusta 1793 godine. U to vrijeme dom njegova oca bijaše poznat kao pravi dom Avramov — kaže jedan stari biograf — za siromaha i putnika. Svetogorski i jerusalimski sveštenici, koji radi prošnje često obilaziše u ona vremena srpske predjele, bijahu u domu njegovom svagda dobrodošli, mli gosti“. Mihajlo je išao kao hadžija nekoliko puta u Palestinu na poklon Hristovu grobu. Jednom je tamo proveo pune tri godine uzastopce. Tom prilikom dočekao ga je srdačno tadašnji jerusalimski patrijarh, koji je još kao vladika u Mostar dolazio.

U pobožnom i rodoljubivom domu roditelja svojih Petar je dobio u ranom djetinjstvu dobro nacionalno i hrišćansko vaspitanje sa zdravim patrijarhalnim shvatanjem života i ljudi. U njegovu srcu i duši nikle su klice blagorodnih osjećanja prema vjeri, crkvi i narodu, zametnule se ljubav i samilost za stradanje bližnjih i ona predanost, istrajnost i solidnost u radu „koja plemenita svojstva pokazala jasno u svakom poduzeću momačkog i odrastnog života svoga“. Kako redovnih škola u Mostaru nije bilo „vrijedni kaluderi i sveštenici, a i kućna čeljad obično su upućivali djecu i mladiće u čitanju i pisanju. Bile po taj način i naš Petar naučio ono što je umio srpski“. Još u mladim godinama roditelji ga dadoše da uči „ćurčijski zanat“, ali kad opaziše da zato nema naklonosti, odrediš da se preda trgovini. God. 1814 pojavi se kuga u Mostaru i hadži-Mihajlo s cijelom porodicom pobježe u manastir Žitomisljić. M. Moradoviću zadužbinu. Kad je kuga prestala on se sa ženom i kćerima, poslije nepunih pet mjeseci, vrati u rodno mjesto, a sinove Jovana, Liju, Jefana, Ristu i Petra opremi u Dubrovnik. Poslije izvjesnog vremena Ilija i Risto vraćaju se k ocu u Mostar, a Petar s ostalom braćom ostade u Dubrovniku da i dalje trguje. Malo docnije braća mu otvoriše trgovačku radnju u Kotoru.

Hadži-Mihajlo, po uzajamnom soglasju svoje supruge, da će celomudreni život provoditi, pade u Svetu Goru i primi na sebe čin kaluderski, u kome prozvan bude Mojsije. Kada je kasnije došao da posjeti zavičaj, donesavši bogate priloge za crkve, zateče ga smrt u Mostaru u 88 godini života“. Poslije oćeve smrti braća opremiše Petra radi trgovačkih poslova u Besarabiju, u Email, i otuda u Odesu. Tamo Petar ne bijaše zadovoljan s trgovačkim poslovima, pa se vrati u zavičaj, odijeli se od braće i ode u Sarajevo, gdje provede dvije godine. Iz Sarajeva dođe u Šibenik god. 1825 i otvori trgovačku radnju s neznatnom glavnicom.

Još od starih vremena pa sve do sredine prošloga vijeka „trgovina s narodnom robom po varošima i gradovima našim, bila je sva tako reći u rukama Sbalja i Bugara, prozvanih Cincara“. Među srpskim trgovcima na

Primorju vladao je još od starine vrlo ličep i koristan običaj. Pored svoje djece, oni su u trgovačkoj struci redovno podizali i siromašnije mladiće svoga naroda, koje su rado k sebi i iz najudaljenijih krajeva prizivali, upućivali i po potrebi pomagali. Kada se i Petar Kovačević doselio u Šibenik prijateljski ga prihvatiše i po tom starom običaju u svemu pomogaoše Todor Kuljiš i hadž-Đorđe Dimitrović, tadašnji trgovci na glasu. Petar se brzo snašao i kroz kratko vrijeme pokazao dostojnim uvažnja koje su mu poklonili tako ugledni trgovci i rodoljubi. Njegova trgovina rasla je i granala se iz dana u dan. Da bi mogao odoljeti navali poslova Petar uze za pomoćnika svoga nećaka „vrijednog i čestitog Srbina Savu Bravačića“, s kojim uskoro stupi i u „ortakluk“.

Petar Kovačević je trgovao „u veliko s mletačkim i turskim espartom“, s vinom, žitom i t. d. Radi tačnasti u posluživanju svojih kupaca i radi umjerenosti u cijenama, k sebi bijaše navratio „sve trgovce osobito srpske iz okolnih mjesta“, koji su mu prosto na riječ povjeravali svoje nabavke i prodaje. „Kovačević do malo izade kao prva trgovačka kuća u Dalmaciji. Rdavi svijet — nastavlja stari biograf — hoće rado da tumači pospješan nagli napredak u imanju, upotrebljavanju nesavjesnih sredstava k tome; i premda se na žalost itakovoga čega kod mnogih pravedno primjetiti može, mlo nam je, što evo, bez straha i čijega ukora, javno kazati možemo, da se to za Petra Kovačevića reći ne da, nego pače ispovjediti da se obogatio bez tuđe štete, i da je u svačemu sjedinjavao svoju sa općom koristi“. Kad je na ispravan i pošten način stekao imanje, odredio je da se oženi. „Tražio je drugaricu ne tek po imanju, nego koja će mu kao vjerni drug i saputnica, starajući se s njim zajedno o domaćoj sreći, olakšati trude i brige, osobito radi odgojenja poroda, ako mu Bog pokloni. S tom svetom namjerom oženi se god. 1832 sa Marijom kćeri dose-livšeg se u kužno doba iz Mostara u Dubrovnik Srbina Stojana Golica. S njom izrodi krasan porod: dvije kćeri i pet sinova. Još u djetinjstvu ugribe im smrt prvorodnu kćer i dva sinčića. Složno radeći sa svojom suprugom, nastojaše da u domu svome duh vjere, duh prave hrišćanske porodice vlada. Duh vjere; jer, ma šta zanesen mudrljaši govorili, — naglasuje stari biograf — vjera jest potreba jedna čovjeku; i koji nju zapušta, zapušta vjernoga vodu u dobru, zapušta najjače sredstvo utjehe u svakoj nezgodi. Ovo sveto načelo potvrdivahu suprazl i djelom i dobrim primjerom. Bilo u marljivom polazenju crkve, i prilaganju na korist njenu; bilo u izvršivanju srpskih narodnih običaja; bilo u milostivom potpomaganju sirotinje, djeca i domaći Petrovi u svemu tome vidiše svoje roditelje, da im primjerom prednjače. O kako bi sretno svuda porodice bile, da sinovi i kćeri, a i kućna čeljad, u svakome dobrome djelu imaju roditelje i gospodare ne samo za savjetnike, nego i za izgled!“

Petar Kovačević nije se zadovoljio samo tim što je svojoj djeci stekao dosta veliko imanje i dao im zdravo domaće vaspitanje, nego je nastojao „najviše o tom, kako da ih u nauci i prosvjeti dobro uzgoji, uvjeren da ništa ne znači, šta više da je štetno darivati tek život djece, a ne naučiti ih pravom putu kako život ovaj provoditi imaju; uvjeren, da su dobra zemaljska kukavn dar, ako se

uz to znanje i vješina ne dobije, kako se imaju ova blaga shodno i dobro upotrebljavati; kao što mudro poslovica veli: Ni pametnom steci ni ludom ostavi! Zato pored usjeljanih dobrih načela u domu, pobrinuo se on i za dalje umno izobraženje svoje djece. Dade ih naučenje onih nauka, za koje najveću sklonost pokazaše“. Na zadovoljstvo svoga oca, sva su djeca i u tom pogledu potpuno uspjela. Na javnom polju naročito se istaknuo Petrov sin, dr. Krato Kovačević koji je bio izabran za narodnog poslanika u Dalmatinskom saboru i na tom položaju ostavio svijetlu uspomenu u narodu. Petar Kovačević je, poslije kratke bolesti, preminuo, 19 juna 1864 godine u 71 godini života. „Sjajnijega i mnogobrojnijega sprovoda — zabilježio je njegov stari biograf — kojim ga građani svakoga reda i stanja do groblja dopratiše, i posljednju mu hrišćansku dužnost i počast učiniliše, Šibenik nije valjda nigda prije doživio. Obito tronule su srca gledaoca suze i molitve, kojima sirotinja blagosivljaje mu ime, želeći mu vječni počinak!“

Petar Kovačević bio je čovjek iz naroda i bez ikakvih škola, ali se istaknuo svojom neobičnom bistriinom i rijetkim darom od prirode. U novoj sredini, koja je bila drukčija od sredine njegova zavičaja, on se snašao vrlo brzo i usplo, s osobitom spretnošću u trgovačkim poslovima, da se uzdigne među prve redove privrednika na Primorju i da steče ugled, imanje i opšte simpatije. U govoru i društvenom ophođenju bio je uvijek ozbiljan i predusretljiv. Svoim imanjem nikada se i ni pred kim nije ni hvallo ni ponosio. Isto tako nikome i nigda nije se potužio ni za eventualne štete u trgovini. U administrativnoj općini šibeničkoj bio je često puta vijećnikom i njegov glas se tamo osobito čjleno i uvažavao. U pravoslavnoj crkvenoj općini radio je mnogo godina kao jedan od njenih najzaslužnijih pretsjednika. Uopšte, u gradu nije bilo važnije humanitarne ustanove do koje nije dopirala darežljiva ruka Petra Kovačevića. Kao odbornik „Javne dobrotvornosti“ stekao je osobitu blagodarost šibeničke sirotinje, koja se oňako spontano izrazila prilikom njegove smrti i sahrane. Nu Petar Kovačević je podigao i još jedan vječni spomenik u srcu svoga naroda, koji će mu ime sačuvati od zaborava. On je svojim zavještanjem postao dobrotvor narodne prosvjete na našem Primorju.

Još 1861 godine Petar Kovačević je napravio testament (oporuku). U tom testamentu on je odredio kako će se njegovu imanje razdijeliti između njegove supruge i djece. Tom prilikom sjetio se škole, crkve i sirotinje svoga naroda. Ustanovio je fond za izdržavanje Srpske vjeroljubive ženske škole u Šibeniku. Za stan učiteljice zavještao je jednu kuću i ostavio glavnica od 10.000 forinti: da se iz njezina prihoda plaća učiteljica i služiteljica; da se siromašnim učenicima besplatno dijele školske knjige; da se zapuštena starinska gradska crkvića obnavi i da se u njoj školska djeca za njegovu dušu Bogu mole. Upravu i rukovanje tim fondom ostavio je u amanet Tutorstvu pravoslavne crkve šibeničke. Tom svojom gestom, koja ga visoko uzdiže, Petar Kovačević je ukazao na jedan krupan problem narodnog prosvjećivanja, koji je i danas aktuelan. On je živio u uzburkanom periodu političke i crkvene istorije našega naroda na Primorju, pa je svojom pri-

rodnom oštroomnošću, životnim iskustvom i istinskim rodoljubljem došao do dragocjenog saznanja, da se ni jedan narod ne može podići do prosvjete, ako se u prvom redu ne prosvjete njegove kćeri, supruge i majke, i to još od malena. On je uvidio da je porodica korijen života, da su zdravlje, moralna čistota, prosvječenost i svetinja domaćeg ognjišta u rukama žene. Moralne, prosvječene i vrijedne žene — to su stupovi države, naroda, vjere i prosvjete. Kovačevićev primjer još više otkrače, kad se zna da kod nas ni do danas nisu sasvim iščeznuli patrijarhalni i orijentalni pojmovi o školovanju i vaspitanju ženske djece, naročito po selima.

Literatura: Srpsko-dalmatinski magazin za god. 1867 str. 123-132.

prof. Mirko Ležaić.

## Разговори неугодни

ИСЛАМ

Има један кутак у Разним Котарима, једно село званично по чувеној кули Јанковића Стојава и по котарским сардарима. Невада је то била, а није давно, плодносна и непрегледна разница, посјед чувене властеле. Земљу су радили кметови, исто тако богати, одјевени, здрави, весели као и њихови господари. Ни они нису радили земљу, већ сиромашни буковичани, јер из преобила њена богатства могли су власници проводити мирач породични живот, а кметови употребљавати радну снагу трећих у прилог свог беспослицења и лумповања.

Али у наше црне земање и у овом негда благословеном кутку, леглу снажних, румених људских фигура, виде се сада болесне и крхљаве прилике, огромних трубушца. Мјесто пјесме веселих момака и девојача сада блиједи костури упалих погледа, е би река, да су сијевке неглавних сардара. Мјесто чувене сардарске ношће: окићеног копорана, извезених беневрека, вакићене кате, везене кошуље, мјесто дивних објака, извезених хаљина, прагаца, напрача и повезаца, дачас се виде они блиједи костури утучена израза, обучени у бодулске гаће, карабинерске јакете и јефтине шарене кошуље. На ногама им „гумарице“, а на глави шубара вадарских фачина; — све искрпљено разнобојним вакарпама.

Некада је било састајалиште, договор, пјесма, шата и витешке игре код цркве Св. Илије, смјештене на једном брежуљку на иди села, а дачас је састајалиште у чувеним крчмама: „Кожул“, „Мете“, „Казин“ ванжаваном кроз село, у простору од једног километра. Оне су преузеле улогу Светог Илије, те мјесто договора — оговарање, мјесто веселја — пијана бука и туча, мјесто шале — гадости, мјесто витешких игара — „бришкул“.

Чудна је судбина овог краја, ка да је проклет ва вјерна времена. А чаробан је Ислам! У прољеће, кад се гора ваодјене листовима, а широко поље веленом травом; кад се разигра природа, дивна исламска панорама толко те освоји, да ти не да од себе, али кад опазити што у њој живи, бјежиш у потрагу ва било каквим саобраћајним средством, да се изгубиш ма у ком правцу.

Петар Баковић, учитељ

Пријатељи, širite „Glas“!

**Светосавске прославе у народу**

**Косово**

Светосавска прослава код Лава-рице на Косову ове године вавредно је прослављена. Сва школска дјеца са ваставницима присуствовала су св. литургији, иза које је кренула литија до школе. Свечаност у школи, пуној варода, отпочела је са освешћем водице. Иако тога мјесни свештеник говорио је о значају светосавске прославе, о жртви коју је св. Сава принео за свој народ и плодотвора те жртве у вјерском и националном погледу, наглашавајући, да треба захвалити Богу и раду св. Саве и његову душу, који је кроз вјекове пружио: вао ваш варод и одржао га бодра у најтежим временима његове историје, те је дочекао са својом браћом Хрватима и Словенцима, своје ослободитеље и уједињитеље. Дух св. Саве и данас дјелује у нашим срцима и душама, водећи нас да слушамо нашег највећег домаћина, Његово Величанство Краља, и да истински волимо и у љубави живимо, ради нашег добра, ради наше боље и срећније будућности. Иако тсга су гачурина школска дјеца и издекламвала пригодне пјесме и извела лијепо дјечје вјешбе, мушка са државним ваставницама, а женска са зеленим вјенчићима, пак је отпјевано неколико пјесама у част св. Саве, и државна химна. Жеља је свију била, да отпрате лик св. Саве до цркве, што је и учињено те је тиме први дио свечаности завршен.

Други дио славе био је заједнички ручак у „хелији“, који је почео паљењем слазске свијеће и слазским обредом. Ручку је присуствовао и општ. начелник г. В. Покрајац, а пред вече су стигли из Бачине свештеник г. Мирко Стојсављевић и учитељ Дако Чевећ. Изређај се за трпезом неколико вратица. Говорили су о соколству г. Покрајац, г. Стојсављевић и г. Чевећ.

По једнодушној жељи окупљеви, добротом начелника г. Покрајаца, по истоме је послат орвојани поздрав духовном вођи нашег народа пресвештеном г. Дру Иринеју.

На овом светосавском скупу била су присутна и двојица браће Хрвата — Један од њих, тежак, брат Петар Кофорт, диже се и надрзла: „Моја је душа желела, да давам будем са својом браћом свде заједно, и ја сам свима захвалач, да се је моја жеља испунила и да сам се нашао тако радостан, да ово не могу нигда заборавити“. На ове ријечи, одговорио је мјесни свештеник г. Севастijan Јовић и говорио о правој и истинској братској слози Срба и Хрвата и узајамном поштовању вјере између једних и других. Неколико пута дизао се је и надрзлао браћи г. Буру Бјеговић и ватвали им на одазиу и привијетој жртви у садашњим тешким приликама.

Било је пјесме и појевке, а у томе барјак је одио Тоде Лешо и Пала. У први показао се је Јово Авђелић Бурић, лијепо читавем алостола, а у школи и за вријеме ручка декламовањем побједу је одио Миле Ђосић Илијић.

Није заборављена ни Привредно-културна матица, те је и за њу од учесника сакупљено 138 дина.

Сви учесници, преко 40 на броју, већином тежаци, показалису вавредан

ред и дисциплину, да од почетка до краја, није пала ни једна неприлична ријеч, тако, да је тај дан до касно у вече, проведен као што то приличи слави св. Саве, и свак је дема отишао расположен и весео, али и трезвен, и ову славу обновљену послје двадесет година, неће за дуго заборавити.

За ову свечаност, пред св. Саву, устројио се је вачоити одбор, који из скромности, неће да се имена појединаца спомињу. Орако завршисмо ове године, а до године, ако Бог да, и боље ћемо. Учесник

**Смоковић**

Дуго времена не учествујем у пословима и раду свога села. Али на св. Саву извукао сам се до Народвог дома да видим од неколико година убичајени народни сабор који се ту састаје, из овог села и из других ближих и даљих школа. Ово што сам видио мене је изненадило и задивило па стога и хоћу да то изнесем јавно.

Послије службе Божје народ је са литијом кренуо према Народном дому, а са свик страха у том часу народ је притицао да стигне на ову народну светосавску свечаност.

У Народном дому мјесни свештеник и учитељи, са школском дјецом, сеоском Соколском четом и задругарима извршили су свечани обред водосвећења, паљења крсне свијеће и освешћења слазског колата

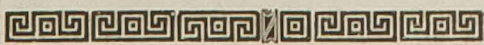
Дјеца школска са својим говорима и декламацијама изазваа су многе сузе код старијих и показали су што могу учинити добри учитељи са школском дјецом.

Али највеће изненађење припремила нам је сеоска Соколска чета. Невјероватно је како се је сеоска млађарија у њој измијенила кроз врло мало времена и како се је лијепо увјешбала у свом рату. И то је све с њима урадио сељак Шширо Паразиња Бурић, који је с њима свако вече вјешбао, послје завршених дневних радова. Дан прије видјели су се чланови чете како са свих страна пријосе на себи по који комад материјала да за сутрадан припреме што им је требао за секолску приредбу. Учитељ и свештеник само су издатака пратили и помагали рад чете, а сељаци су све сами радили и то је вајсигурнији начин успјеха

Још једну лијепо појаву опазили смо тога дана. С вама заједно на светосавској свечаности нашло се је и пограјачно учитељство. Дванаест учитеља и учитељица били су тога дана код нас и радовали се успјеху народвог рада код нас и договорали су се како ће и у својим селима радити.

Млађарија је ди елог дава колата и пјевала и у први сучак сви смо се лијепо и мирно ра ишли својим кућама

Увгред су нас посетили: г. Миливој Јојић, средски начелник из Бенковца, г. мајор Кнежевић и г. инж. Видас. из Бенковца. М. П.



*Redakcija lista završava se ponedjeljkom uveče; do tog roka imaju da stignu rukopisi.*

**Јагодња горња**

Св. Сава — слава задруге —

Народну свечаност и славу наше Земљорадничке кредитне задруге — Св. Саву — већ равим јутром навјестили су пуцњи прангија. Тек што је сунце изишло стало је да врви к средишту села: школска дјеца, момци, дјевојке, људи, жене; учитељи, задругари, соколи и сви редом, из близа и далека — правослашни и католици.

У цркви св. Симеуна Мироточивог (Опа Савина) окупило се толико варода, да се није могло да га прими. Исто је тако било и у школи, где је изведен програм свечаности: говори, декламације, играке. Програм се због мношине варода морао поновити. Интересовање присутних било је велико, многи су плакали од радосног узбуђења.

На свечаност су дошли и гости из Бенковца г. А. Медвеш, С. Кулушић, М. Гулин и Ђ. Димитровић, као претставници Сокола. Претседник задруге је упалио свијећу, а свештеник обачио слазски обред, са поменом умрлим задругарима и пригодном бесједом.

На заједничком ручку говорили су претседник задруге брат Џејетко Мијевић и секретар-благајник. Претседник је говорио о тековинама и недостатцима, о мазама и врливама села; о задружном раду, о слози и сарадњи са браћом друге вјере. Говор је завршио покликом Њ. В. Краљу.

Секретар је дао кратак извјештај о раду задруге. Из њега се види да је задруга концем 1933 године имала:

Резервни фонда	Див. 27.292,32
Сталне штедне	" 19.121,26
Обичне	" 533,50
Удјела задр.	" 2.579,50
<b>Свега:</b>	<b>Див. 49.526,57</b>

Дуг Савезу Див. 64.827,25.  
Потраживача задруге „ 105.382,12

Говорио је затим о задружној штампи.

Послије њега, на захтјев присутних говорио је свештеник г. Д. Рашковић, о Св. Сави.

Гости су били радосни због свијести, реда и напретка нашег села, које се својски труди да крене напријед у просвјетном и привредном погледу.

У виву вдраница стигла је вјест, да је умро курсиста-задругар брат Раде Половић. Пјесма и весеље је прекинуто, присутни су устали и у позаст покојнику осталоли један минут побожвог ћутања, претседник угасио свијећу и закључио саставак с обавјештењем да сутра сви задругари дођу на главну год. скупштини и спродо умрлом задругару. Задругар

**Биочић**

Као сваке, и ове године је светосавска прослава у нашем селу прослављена уз велики одазис народа из околине села. Са нарочитим задовољством помињемо пажњу коју су овогодишњој прослави сасвим спонтано учинила браћа Хрвати-римокатолици из села Пачића, који су у лијепом броју свечаности присуствовали,

Прослава је одржана сутрадан по Св. Сави због тога што већи дио нашег народа учествује у светосавској лиги и у Дрвиншћу.

Школска дворана није могла да прими све госте, толико их је било. Програм свечаности је садржавао 23 тачака, а почео је са прословом

о Св. Сави, који је одржао свештеник г. Стојсављевић. Остали програм: декламација, слика, пјевања и т. д. спремили су са много труда и успјеха наши учитељи. Учествовали су и неки чланови наше Соколске чете. Врло успјели програм је завршен са двогласним пјевањем св. савске химне коју су одлично извела школ. дјеца. Учесник

**Jedna molba poštanskim uredima**

*Često nam se žale pretplatnici da ne primaju u redu list. Jedan od najčešćih uzroka navodi se nemarnost listonoša, koji ne predaju list naslovniku, nego ga šalju po trećem licu, ili ostavljaju u krčmi ili kom drugom mjestu. Prije nego počnemo ove slučajeve iznositi u rubrici „Neugodnih razgovora“ molimo po drugom i posljednji put poštanske urede da obrate pažnju na rad svojih listonoša.*

**Prinos našeg duvana**

Čehoslovački list „Slovenski Denik“, Bratislava, donosi izvještaj o primosu duvana u Jugoslaviji u kome ističe da je prinos naročito u pogledu kvaliteta zadovoljavajući. Prinos duvana u Hercegovini, računajući 64 milijuna sadalica, iznosi od prilike 200 vagona svog duvana, u Dalmaciji 27 vagona, u Crnoj Gori 18 vagona, što čini ukupno 245 vagona. Ako se uzme u obzir da je cijena duvanu 6 — 7 dinara kgr. otpada na Hercegovinu 14 milijuna, a na Dalmaciju i Crnu Goru C i po milijuna dinara ili ukupno 17 i po milijuna dinara.

**Naš izvoz bačava u Ameriku**

Zagrebački „lutarnji list“ donosi da je poslije ukidanja zabrana pića (prohibicije) znatno porastao uvoz bačava u Ameriku. Prema podacima američkih listova u mjesecu oktobru uvezeno je 60.700. Najviše je uvezla Njemačka, (jednu trećinu), zatim Kanada, pa onda Jugoslavija, Poljska i Čehoslovačka.

**Tržište jaja**

„Novosti“, Zagreb, javljaju da je proizvodnja jaja u zemlji porasla i da se kupovna cijena kreće između 13 do 14 dinara po kilogramu za štajersku robu, a slabije vrste 0,55 do 0,65 dinara po komadu.

**Rudnik gvožđa Ljubija proradiće punim tempom**

„Jugoslovenski list“, Zagreb, javlja da je naš najveći rudnik Ljubija, koji je tokom cijele prošle godine radio sa smanjenim kapacitetom, otpočeo ovih dana ponovno rad, sa punim kapacitetom. Preduzeće je primilo opet nekoliko stotina otpuštenih radnika, a pozvani su i ostali da se jave na posao. Uprava rudnika je zaključila sporazum s Danskom, čime će rad rudnika biti obezbijeden za godinu dana. Osim toga, vode se pregovori i sa Mađarskom, za produženje izvoza

**Građenje modernih puteva u Jugoslaviji**

„Lupta“, Bukurešt, donosi vijest o izgradnji modernih puteva za automobilski saobraćaj u Jugoslaviji, od kojih će pravo biti izgrađen od Beograda preko Pančeva za Vršac. Zatim će se pristupiti izgradnji asfaltnog puta iz Beograda preko Zemuna, Novog Sada do Subotice, i najzad asfaltnog puta od Beograda do Zgreba, za koji je u budžetu predviđena suma od 800 milijuna dinara. Tako će se uposliti nezaposleni radnički svijet.

## Bolesti kod peradi

Poznato je kolike štete nanosi zarazne bolesti peradi. Najglavnija zaraza je kolera. Nažalost danas se cijepljenjem još ne može potpuno sigurno osigurati perad od tog oboljenja. Zato se moraju upotrijebiti i druga sredstva. Takovo jedno sredstvo je stavljanje raskužnog sredstva u vodu za piće. Time se već i mnogi naši seljaci služe, samo se mora paziti, da se upotrebi ono raskužno sredstvo, koje koristi, i da se uzme propisno razrjeđenje. Ako se naime uzme prejako razrjeđenje tada može to škoditi, dapače može perad i ugasiti od otrovanja. U posljednje vrijeme je to djelovanje tačnije ispitivano u jednom našem naučnom zavodu i tu je ustanovljeno, da najbolje zaštićuje perad od oboljenja modra galica i kreolin. Modru galicu svatko poznaje. Od nje se uzme jedan gram (to je grudica nešto veća od zrnca kukuruza) i stavi se na jednu litru vode za piće. Kreolin je smeđa tekućina, koja se upotrebljava za raskuživanje staja i za pranje rana. Od te tekućine uzme se po velike žlice na deset litara vode. Kreolin malo zaudara pa ga perad nerado u početku prima. No kasnije se i na njega nauči. U pomanjkanju ovih dvaju sredstava mogu se upotrijebiti i neka druga sredstva u jednakoj merozi kao i modra galica, a to bi bila: Kaporit (bijeli prašak jakog mirisa po kloru), hipermangan, zelena galica i dr., ali ta sredstva djeluju slabije nego napred navedena.

Dakle, čim opazimo da nam perad ugiba a predmijeva se, da bi to mogla biti kakova zarazna bolest, treba staviti u vodu za piće koje od gore spomenutih raskužnih sredstava, a najbolje modru galicu. Uz to treba nastojati, da perad imađe manje prilike da plje ostalu vodu po jarcima, jer će u tom slučaju nerado piti vodu s raskuženim sredstvom. Nadalje se mora naglasiti, da time ne možemo potpuno i sigurno spriječiti daljnje ugibanje. Naprotiv treba uvijek odmah uginulu perad duboko zakopati, peradnjak raskužiti i dati perad cipepiti. Samo ako savjesno izvršimo sve te mjere možemo sa sigurnošću svoju perad čuvati od kolere i drugih bolesti.

## O povrću

Kako se luk doblje iz sjemena?

Najbrže i najjednostavnije se luk doblje sadijenjem sitnog luka, koji se kod nas zove: lučca, arpadžik. Pravilno postupajući može se uz nešto više truda luk dobiti ili uzgojiti također i iz sjemena. Lukovo se sjeme sasvim rijetko posije, odnosno se upotrebi pod zemlju ne stavi, nego se samo u posjaju gredu pritisne ili zalivanje u zemlju utisne. Lukovo sjeme polako klije, tako tek u četvrtoj, šestoj nedjelji. Najbolje će se uspjeh postići, ako se sjeme sije u staklom pokrite tople (pognojene) grede koncem mjeseca februara ili početkom marta, te se u tako pognojnim gredama dobijene lukove mladice (presadnice, Pfianzen) presade u drugoj polovici mjeseca aprila na stalno mjesto. Ko nema takih toplih gredica neka sije lukovo sjeme po mogućnosti rano u proljeće, tj. koncem mjeseca marta na grede za sijanje, jer će se dobiti u drugoj polovici maja presadnice, koje se imaju presaditi na stalno mjesto.

Naš prvi ili drugi način dobijene lukove presadnice imaju se zatim po-

saditi na stalno mjesto tj. na prostor koji je već od prije dovoljno pogojen, jer luk nikad na svježem pogojenom prostoru nije dugotrajan. Luk dobro uspijeva na toplom, pjeskovitom i više suhom tlu, dok tešku ilovnatu zemlju i vlagu ne podnosi. Mladice treba saditi u vrstama, koje su kakvih 20 cm razdaleko, a u vrsti međusobno udaljene 15 cm. Tako sadienje lukove presadnice imaju se ljeti dva do tri puta okopati i opljeviti, a kod dugotrajne sadije po potrebi zalijevati. Najviše godi biljki, ako se vodi pridoma ješa nešto gnojnice, osobito od ljudskoga gnoja, koji ako je dobro pregorio osobito utiče na debljinu luka. Sav ostali posao oko luka jednak je onom, kod uzgajanja luka iz lučice. Ako se sve tačno učini i odabere za to prikladna zemlja, dobije se na taj način iz lukovog sjemena isto tako lijep i debao luk kao iz lučice.

## Vitamins

Vitamins su sastojci, koji se nalaze u hrani ljudskoj i životinjskoj. Oni su od velike važnosti za tjelesni razvitak i ljudi i životinja. Ima ih četiri vrste: A, B, C i D. Svaki od njih potreban je za tjelesni razvitak u jednom pravcu. Ako u hrani nema nijedna od njih ili oko jednoga ima previše a drugih premalo, onda rast i razvoj tijela ne ide dobrim i zdravim putem i nastaju razna oboljenja. Stoga, da bi zdravlje životinje održali i rast uputili dobrim pravcem, moramo životinjama davati takvu hranu, u kojoj su zastupane sve četiri vrste vitamina. Od svih vrsta vitamina tijelu su najpotrebniji, kako su pokuši utvrdili, t. zv. A vitamins. Oni se nalaze, među ostalim, naročito u kukuruznoj hrani. Već ih manje ima u pšeničnoj hrani. Dvogodišnje krave jednakog zdravlja hranjene su jedne pšeničnom a druge kukuruznom hranom. Poslije jedne godine vidjelo se, da su krave sa kukuruznom hranom hranjene dobro razvijene, da su pravilno dobivale svoje mlade i da su se pravilno telje. Krave hranjene samo pšeničnom hranom bile su slabog tjelesnog sastava, čupave kose, bez teladi, a ako je ipak koje bilo, bilo je slabo i nesposobno za život. Tada se utvrdilo, da je kukuruz bolja hrana od pšenice, jer u pšenici manjka A vitamins.

A vitamins nalaze se u većoj količini u zelenoj travi nego u suhoj. Zato treba nastojati davati životinjama dosta zelene trave. To naročito vrijedi za moseće životinje i one, koje su tek nedavno dobile svoje mlade, jer novorođeno mlado dobiva taj vitamin u mlijeku od matere.

Izbor hrane za životinje važan je naročito zimi, jer tada nema zelene trave. Toga radi treba pružati takvu suhu hranu, u kojoj ima dosta vitamina. Takva je hrana lucerka i djetelina. Kod žita fall A i D vitamins, a u krumpiru i repi imađe ih malo, dok ih u mahovastim biljkama ima vrlo malo.

## Одобрени извоз 1000 вагона кукуруза у Чехословачку

Чехословачки лист „Народни Освободни“, Праг, доноси вијест да је житни синдикат на својој посљедњој сједници одобрио увоз 1000 вагона Југослаvensког или румунског кукуруза, за која ће се издати краткорочне увозне дозволе. С обзиром на то што је Дунав још неспособан за транспорт, и што подвоз жељезницом поштује кукуруз, васада ће се кукуруз увозити само уколико је то неопходно потребно.

## Наши потомци биће дивљаци?

Чудно пророчанство америчког научника Гортнер

Професор универзитета Минесота (Сјев. Америчке Државе), Гортнер, који се нарочито бави пољопривредном хемијом, прориче човјечанству веома тешку будућност. Гортнер у своје мрачном излагању, између осталог, каже и ово:

— Наше доба није доба напретка, већ доба крајњег распања и раскоши. Ми невјероватном безбрижношћу тражимо оне метале, на којима је саграђена култура бијелог човјека. Треба знати да се ти метали налазе у врло ограниченим количинама на нашој планети.

Угља и петролеум, ти важни извори енергије, трајаће, свакако, дуже него метали, али и то ће бити једног дана исцрпљено.

Резерве гвожђа трајаће највише још 250 година, ако се и даље буде овако трошио челик у сврху грађења ратних бродова. Огромне количине гвожђа пропадају услед фабрикације аутомобила. Расходовани аутомобили, у којима има много гвожђа, бацају се у море.

Калај, бакар, олово, манган и други метали такође су већ знатно исцрпљени и једва ако ће трајати још неколико деценија. Па и други важни хемијски елементи неће трајати дуго. Сумпора ћемо имати најдуже још 160 година.

На нашој планети завладаће сасвим ново стање и наши потомци неће имати довољно материјала за грађење нових машина. Извори енергије биће прилично исцрпљени и тако ће људи морати из хладног и умјереног појаса да се преселе у жарки. Ту неће бити потребне ни машине ни ложење. Живот ће бити лакши, једноставнији али и примитивнији.

У жарком појасу црна и жућа раса и даље напредоваће, а бијели људи ненавикнут и на велике врућине изумријеће. Наши потомци биће прави дивљаци, који ће живети примитивно, крћи се по пећинама и прашуммама. Земља и човјечанство потпуно ће се изродити.

Живот наших потомака тећи ће сасвим новим правцем и они ће бацати на нас кривицу за стање, у којем ће се налазити, јер смо га ми људи двадесетог вијека издавали својим распањем.

## Нова годна код разних народа

Нова година се као празник почетка нове календарске године од памтљивека прославља код свију народа, само, разумије се, у развој доба године. Сви културни народи данас прослављају Нову годину, неки по старом, неки по новом календару.

Азиски, афрички и аустралски уроденци, такође имају светковине које су посвећене почетку нове године. Изузетак у цијеломе свијету чине Мухамеданци, који, изузев Персијанце, немају прославе Нове године.

Код свију Хришћана Нова година се прославља 1. јануара, а изузетак чине само Копти, Хришћани из Сирије и Јакобити, који нову годину прослављају 1. августа, 1. септембра односно 1. октобра по Јулијанском календару.

Стари Римљани су такође, првог јануара прослављали бога Јануса. Тог дана приношене су велике жртве томе богу. Било је обавезно да угледни и богати патрицији из Рима и провинције у Нову годину сару пошаљу неки љепши поклон. Исто тако је домаћин тражио да му млади из куће тог дана дају разне поклонце. Чак и робови у Риму морали су тог дана својим господарима некакав дар учинити.

Дочепаје су у Риму трговци у новој години поклонили разне ствари од вриједности својим муштерјима и тај обичај се одувао све до пропаст задатог римског царства.

Стари Персијанци, док још нису примили мухамедову вјеру, прослављали су најсвећаније „науро“, то јест Нову годину. Персијска нова година и данас почиње у прољеће. Тог дана се Персијанци међусобно даривају јажима.

Јевреји одувјек прослављају Нову годину првог дана мјесца Тисри (пада у септембру или октобру).

Стари Грци почињали су нову годину пријом прве мјесецевог мјене пред крај лјета.

Кинези такође, одувјек прослављају Нову годину и приређују тада нарочито весеље свећаности. Кинеска Нова година пада измједу 20. јануара и 18. фебруара, што опет зависи од мјесецевог мјене.

У Јапану је новогodiшња свећано прослављена све до 1872. године, када је микадо то празновање укинуо.

Ранје су се о Новој годни скоро у свима европским и америчким земљама давали поклони. Тај обичај постоји данас само у неким европским и америчким земљама.

## Трговински биланс у 1933 г. активан за 495,3 милијуна

Биланс наше спољне трговине у децембру 1933 г. показао је активни салдо од 14,236,499 док је у децембру 1932 г. наш трговински биланс имао суфицит од 79,614,148 динара. Али за цијелу 1933 г. биланс наше спољне трговине биљежи активни салдо од 495,328,607 динара према суфициту од 195,906,818 динара у 1932 г. То значи да се наша спољна трговина у прошлој години развијала још повољније него у 1932 г.

Југославија већ жуве три године, а то је у периоду најштрије привредне кризе, припада малом броју земаља са активним трговинским билансом (више продаје но купње). Док је у 1931 г. наша спољна трговина завршена активним салдом од свега 0,7 милиона, у 1932 г. суфицит трговинског биланса повећао се на 195,9 милиона а у 1933 г. на 495,3 милиона динара. То претставља несумњиво један повољан знак.

## Увоз ораха у Аустрију

Загребачке „Новости“ јављају да се увоз ораха у Аустрију у току 1933 г. обављати на бази увоза из 1931 г. За увоз из Југославије даваће се увознице за 100 посто увоза извршеног 1931 г.

## Seljački krvopija

Seljački zelenoš Vukoslav Pečić iz sela Dažnice kod Aleksandrovcā naplašivao je seljacima po 500 od sto kamača. Sada je protiv ovog krvopije povedena istraga.

## Gas (plin) od kafe

U Braziliji (u koju je išlo za poslom i mnogo naših ljudi) ima mnogo kafe, koja se ne može prodati, jer je svijet osiromašio i manje troši. Kifom su se ložile peći. Sada je jedan njihov učenjak došao na misao, da iz kafe naročim načinom vadis gas (plin). Njemu je to pošlo za rukom i već su neki manji gradovi osvjetljeni tim gasom dobivenim od kafe. Kod nas bi mnogi bili sretni, da kafe imaju za piće. A eto, čemu ona služi u Braziliji.

## Жене раднице

Жева, које раде (извај куће) сразмјерно највише има Пољска и то 6 милијуна, што чини 45 од сто укупног женског стазаозништва. После је ње долази Француска са 42 од сто, Финска са 37 од сто, Њемачка са 35 од сто, Швајцарска са 31 од сто, Италија са 27 од сто, Мађарска са 26 од сто и Енглеска са 25 од сто.

## NATJEČAJ

Otvora se natječaj za jedno mjesto filigera kod glazbene sekcije Sokolskog Društva — Šibenik.

Reflektanti moraju biti sokoli prvenstveno braća sa prednjačkom spremom, uvjeti dostaviti upravi.

Uprava.

Представник власника «Privredno-kulturene matice» а Сјев. Далмацију: Stevan Prostran sekretar Matice.

Stampa Nove Stamparije — Šibenik etstavnik Nikola Čikatō